GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe şése lunĭ 6 flor., pe trei lunĭ 3 flor.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 54. *Lunĭ, Marţi 10 (22) Martie.* **1887.**

Braşovŭ, 9 Martie 1887.

Mâne va fi mare serbare în Berlinŭ. Optŭḑecĭ şi cincĭ membri din diferitele familii prin ciare suverane ale Europei vorŭ încungiura pe împĕratulŭ *Wilhelm*, care împlinesce în 22 Martie a. c. *nouĕḑecĭ de anĭ*, o etate pe care în cursulŭ istoriei puţinĭ domnitorĭ vorŭ fi ajuns'o. Unŭ numĕrŭ de peste trei sute înalţĭ demnitarĭ şi diplomaţĭ din tóte ţĕrile vorŭ aduce bĕtrânului monarchŭ felicitărĭ în numele celorŭ ce i-au trimisŭ. Şi Papa va fi representatŭ c'unŭ trimisŭ specialŭ în persóna cardinalului Galimberti. Spectacolulŭ ce-lŭ va oferi lumei ḑiua de mâne ne arată imperiulŭ germanŭ în tótă strălucirea puterei şi a influenţei, de care se bucură aḑĭ. Acésta posiţiune îĭ impune Germaniei o grea rĕspundere, în aceste timpurĭ mişcate şi critice, şi cu îngrijire se întrébă aḑĭ micŭ şi mare, că óre va sci ea sĕ folosésca puterea şi influinţa sa spre binele popórelorŭ şi alŭ statelorŭ europene?

Se vorbesce érăşĭ fórte multŭ de alianţa *germano-austro-italiană*. Intr'unŭ modŭ demonstrativŭ a făcutŭ cunoscutŭ Monitorulŭ imperialŭ germanŭ, că cu ocasiunea aniversărei ḑilei nascerei ce-o va serba mâne, împĕratulŭ Germaniei va conferi ministrului de esterne alŭ Italiei, contelui *Robilant*, ordinulŭ celŭ mai de frunte prusianŭ alŭ *Vulturelui negru*. Şi n'a fostŭ destulŭ cu acéstă neobicĭnuită comunicare înainte de timpŭ, dér mai vinŭ şi ḑiare ca „National Zeitung“ şi „Post“ şi susţinŭ, că acea distincţiune este privită în cercurile autorisate ca unŭ semnŭ că alianţa între Germania, Austria şi Italia s'a *reînoitŭ*. Aceste foi mai adaugŭ, că nu e vorba de o alianţă ofensivă, ci numai de una defensivă pentru a apĕra *status quo* şi a susţiné pacea europénă.

De aceea s'a trăgănatŭ dér aşa de multŭ crisa ministerială în Roma, rĕmâindŭ în cele din urmă totŭ cabinetulŭ Depretis, fiindŭ că se tracta de reînoirea înţelegerei cu Germania şi de aceea oposiţiunea italiană a năvălitŭ cu atâta înverşunare asupra cabinetului Depretis, fiindŭ că voia sĕ împedece reînoirea alianţei cu Germania şi Austro-Ungaria. Dér şi-o şi capĕtă oposiţiunea italiană dela „Norddeutsche allg. Ztg.“, care nu se sfiesce a susţiné, că acéstă oposiţiune, condusă de Crispi, este unŭ *periculŭ pentru interesele conservative şi pentru autoritatea monarchică în Italia*. Ba fóia bismarkiană merge şi mai departe şi după ce ia în rîsŭ pe cei ce luptă pentru ideile liberale, numindu-i „democraţiă parlamentară“ declară partida lui Crispi ca solidară cu nihiliştii, cu revoluţiunarii polonĭ şi cu toţĭ inimicii ordinei monarchice a statelorŭ. Metoda celorŭ din Berlinŭ e bine calculată. Dinastia italiană póte fi spăriată numai înfăţişându-i-se marĭ pericule, ce arŭ aştepta-o din partea ligei revoluţiunare şi a republicanismului. Francia e republică, e vatra ideilorŭ revoluţiunare, póte esista prin urmare unŭ mai bunŭ mijlocŭ spre a înstrĕina pe regele Umberto de Francia, decâtŭ când i se ḑice: oposiţiunea italiană numai de aceea este contrară aşa de hotărîtă a alianţei italo-germane, pentru că planulŭ ei ascunsŭ este sĕ rĕstórne monarchia şi sĕ întemeieze republica în Italia?

In realitate nu se tractéză de a face revoluţiune, nicĭ de a se proclama republica în Italia, ci e vorba numai de a se pune stavilă tendinţelorŭ reacţiunare, carĭ iesŭ la suprafaţă şi carĭ, după părerea oposiţiunei italiane, prin alianţa cu Germania vorŭ fi multŭ încuragiate. Tocmai de aceea strigă aşa de tare foile oficióse germane în contra lui Crispi şi a soţilorŭ sĕi. Unŭ bunŭ sfatŭ le dă însĕ „Neue freie Presse“ din Viena. Décă — ḑice acéstă fóiă — în adevĕrŭ i-a succesŭ prinţului Bismarck a încheia pretinsa „alianţă pentru susţinerea păcii şi apĕrării intereselorŭ monarchice“, cu concursulŭ cabinetului Depretis şi în specialŭ cu alŭ ministrului de esterne Robilant, atuncĭ rĕu serviciu face cabinetului actualŭ italianŭ organulŭ cancelariei germane, când îndréptă atacurĭ aşa de înfuriate în contra oposiţiunei italiane şi o amărĕsce, deórece acéstă oposiţiune e încă fórte puternică, şi nu e în modulŭ acela paralisată ca oposiţiunea germană. Prin urmare lesne se póte întémpla ca contrarii lui Depretis şi ai lui Robilant s'ajungă stăpânĭ peste parlament şi sĕ-i rĕstórne pe aceştia. Alianţa cu Germania ar fi atuncĭ compromisă şi vĕlva, ce se face conferindu-i-se contelui Robilant ordinulŭ Vulturelui negru şi-ar pierde orĭ-ce însemnătate.

Intr'aceea Italienii au destulŭ nĕcazŭ cu nodurile, ce trebue sĕ le înghiţă din causa celorŭ ce se petrecŭ în *Massauah* la ţĕrmii Mărei roşie, unde i-a dusŭ şi pe ei pofta de a câştiga nouĕ teritorii coloniale. Scimŭ că parte din trupele espediţiunii italiane au fostŭ amarŭ bătute de *Abisinienĭ*, carĭ au făcutŭ totodată şi mulţi prisonierĭ. Comandantulŭ trupelorŭ italiene, generalulŭ *Gené*, îngrijatŭ de sórtea acestorŭ prisonierĭ, s'a decisŭ a dobêndi liberarea lorŭ în următórele condiţiunĭ: Sosise pentru Abisinienĭ unŭ transportŭ de arme, pe care l'au secvestratŭ Italianii. Comandantulŭ oştirei abisiniene *Ras Alulah* a promisŭ, că va libera pe prisonierii din espediţiunea italiană, décă i se vorŭ da afară puscile. Generalulŭ Gené s'a învoitŭ a face schimbulŭ, mai alesŭ după ce s'a convinsŭ, că puscile erau de sistemŭ vechiu. Procederea comandantului italianŭ a produsŭ nemulţămirĭ în sînulŭ coloniei italiane şi ministrulŭ de rĕsboiu din Roma s'a grăbitŭ a-lŭ blama rechiămându-lŭ şi numindŭ în loculŭ lui pe colonelulŭ *Saletta*. Cu tóte astea mai multe foi din Roma laudă pe generalulŭ Genè, ḑicêndŭ, că elŭ s'a jertfitŭ pe sine călcândŭ articulele de rĕsboiu şi dândŭ afară armele, ca sĕ scape pe prisonierĭ; acum, adauge, situaţiunea în Africa este lămurită şi după liberarea prisonierilorŭ sĕi Italia póte procede érăşĭ fără cruţare în contra Abisiniei. După ce s'au trimisŭ trupe auxiliare din Italia se vorbesce acum de-o acţiune mai energică în contra Abisinienilorŭ.

Nu puţinŭ îi va fi ajutatŭ prinţului Bismarck în tractările sale de alianţă cu Italia şi acésta încurcătură a Italienilorŭ în Africa. Dibăcia cancelarului germanŭ o dovedesce în deosebĭ împrejurarea, că elŭ scie se şi-i facă prietenĭ în acelaşĭ timpŭ şi pe regele Italiei *Umberto I* şi pe Papa *Leone XIII*, care încă şi în ḑiua de aḑĭ se consideră ca „captivŭ“ în Roma. Vĕḑut'amŭ cum a întrevenitŭ Papa în favórea septenatului, ér cancelarulŭ la rêndulŭ sĕu îĭ va mulţămi încheiândŭ pacea politică bisericéscă cu Curia română. Se crede că cardinalulŭ *Galimberti*, care este trimisŭ de Papa spre a felicita în numele sĕu pe împĕratulŭ Wilhelm, va tracta în Berlinŭ în persónă cu prinţulŭ Bismarck asupra amendamentului episcopului *Kopp*, ce urmăresce scopulŭ indicatŭ.

Dér şi de *Francia* a încercatŭ cancelarulŭ germanŭ sĕ se apropiă. Ḑilele aceste a visitatŭ Berlinulŭ renumitulŭ inginerŭ francesŭ *d-lŭ de Lesseps*, care a construitŭ canalulŭ dela Suez şi acum voiesce sĕ sĕvĕrşéscă o asemenea operă grandiósă pe istmulŭ de Panama, şi de acésta ocasiune s'a folositŭ prinţulŭ de Bismarck spre a-i pregăti în capitala Germaniei o primire pe câtŭ de amicabilă pe atâtŭ de onorătóre. Impĕratulŭ, împĕrătésa, miniştrii şi tóte persónele din cercurile înalte berlineze au îmbrăţişatŭ pe Lesseps cu deosebită căldură, aşa că acesta a rĕmasŭ cu totulŭ încântatŭ de primirea, ce i s'a făcutŭ, care a contrastatŭ multŭ cu obicĭnuita rĕcélă respingĕtóre a Parisienilorŭ. In întrevorbirile ce le-a avutŭ la reîntórcere cu raportorii foilorŭ francese ḑise Lesseps: „M'am convinsŭ, că în Berlinŭ tótă lumea voiesce pacea. Prinţulŭ Bismarck precum şi împĕratulŭ au lăudatŭ fórte multŭ atitudinea ambasadorului nostru dela Berlinŭ Herbette, care prin declaraţiunile sale hotărîte, leale şi sincere i-a liniştitŭ. *Bismarck* a ḑisŭ că întâiŭ a credutŭ că tóte vorŭ merge rĕu şi că oştirea va trebuì sĕ mérgă la graniţă, acum însĕ pericululŭ e înlăturatŭ. Elŭ (Bismarck) doresce sĕ trăiască în pace cu Francia, va dovedi însĕ celŭ mai mare zelŭ rĕsboinicŭ décă Germania va fi atacată. Atitudinei acesteia are sĕ mulţăméscă popularitatea sa în Germania; nu elŭ a cerutŭ Elsaţia-Lotaringia, ci partida militară a fostŭ convinsă că Metzulŭ şi Strassburgulŭ suntŭ de lipsă pentru asigurarea graniţei. Impĕratulŭ *Wilhelm* pe care l'am găsitŭ în bună sănătate 'mĭ-a ḑisŭ între altele: „Noi ne batemŭ numai când suntemŭ atacaţĭ, fiiulŭ meu e de aceeaşĭ părere.“ Impĕratulŭ m'a asiguratŭ, că stiméză pe Francesĭ şi se opune rĕsboiului, pentru că scie că Francesii ca şi Germanii nu'lŭ dorescŭ şi deórece diplomaţia lucră pe acelaşĭ terenŭ totŭ este posibilă o înţelegere. Impĕrătésa mĭ-a ḑisŭ: „Nu mĕ ocupŭ cu politica, suntŭ însĕ fericită de-a vedé unŭ Francesŭ. Iubescŭ ţĕra vóstră frumósă şi aşĭ fi fericită, décă Francia şi Germania ar trăì în pace, cum e dorinţa împĕratului şi a mea.“

In entusiasmulŭ sĕu asupra primirei escelente ce i s'a făcutŭ în Berlinŭ d-lŭ de *Lesseps* a ḑisŭ într'o scrisóre ce i-a predat'o vice-consulului francesŭ din Colonia, că „*Germania este amiculŭ naturalŭ alŭ Franciei*“. Interpelatŭ fiindŭ în privinţa aserţiunei acesteia, Lesseps a declaratŭ, că acésta este convingerea sa. Elŭ a asiguratŭ că n'a mersŭ la Berlinŭ în misiune oficială şi vorbesce aşa cum îi dictéză consciinţa. Germania, adause elŭ, este amiculŭ naturalŭ alŭ Franciei, din causa vecinătăţii şi a intereselorŭ identice. Pentru că Francesii au învinsŭ la începutulŭ secului acestuia pe Germanĭ şi aceştia şi-au luatŭ revanşa la 1870/1, sĕ fiă óre acésta o causă, ca aceste două naţiunĭ sĕ trăiască în neînţelegere până la sfêrşitulŭ tuturorŭ veacurilorŭ? Rusia, ḑise Lesseps, póte fi amiculŭ Franciei, dér nu e amiculŭ ei naturalŭ, pentru că e fórte depărtată şi din causa deosebirei moravurilorŭ.

Nu totŭ de acésta părere suntŭ *ómenii revanşei în Francia*, pe carĭ foile bismarkiane îi aruncă într'o ólă cu oposiţiunalii din Germania, socialŭ-democraţĭ, clericalĭ, Polonĭ ş. a. Aceştĭ campionĭ ai revanşei dau aḑĭ tonulŭ, ei forméză maioritatea precumpănitóre în Francia şi toţĭ fără deosebire, republicanii ca şi monarchiştii, Orleaniştii ca şi Bonapartiştii, conservativii ca şi radicalii, suntŭ încântaţĭ nu de amabilitatea împĕratului Wilhelm, ci de marinimositatea Ţarului Rusiei, căruia, după părerĕa lorŭ, are sĕ i se mulţăméscă, că Francia a fostŭ scăpată de unŭ rĕsboiu. Mai multe ḑiare de frunte, ca „National“, „Liberté“, „France“, „Paris“, aducŭ din incidentulŭ visitei lui Lesseps la Berlinŭ omagie Rusiei, care „a adusŭ unŭ serviciu civilisaţiunei“ împiedecândŭ rĕsboiulŭ, pentru care lucru „Francia îi va fi totdéuna recunoscĕtóre“.

Opiniunea publică în Francia se pronunţă aḑĭ în favórea Rusiei şi pressa francesă dă mereu nutremêntŭ acestui curentŭ pentru *alianţa cu puterniculŭ Ţarŭ*, pe care îlŭ linguşesce necurmatŭ. Chiarŭ „marele Francesŭ“ Lesseps a trebuitŭ sĕ-şĭ audă imputarea, că a pusŭ la probă simţibilitatea ruséscă prin călĕtoria sa în Germania.

Câtŭ pentru *Ruşĭ* ei parŭ a fi deocamdată mulţumiţĭ cu succesele ce le seceră politica lorŭ în Francia şi asupra tristului fenomenŭ alŭ *atentatului* contra Ţarului, ce a fostŭ din nou plănuitŭ şi descoperitŭ se mângăiă cu aceea, că şi în alte părţĭ nu e mai bine şi că nihilismulŭ a devenitŭ unŭ „anarchismŭ cosmopolitŭ“. Dealt-

mintrelea din nou asigură foi e rusescĭ autorisate că Ţarulŭ şi Giers suntŭ hotărîţĭ sĕ nu intervină în *Bulgaria*, şi că Rusia nu vrea sĕ-şĭ risipéscă puterile espuindu-se la nouĕ aventurĭ.

Cum sĕ se pórte Saşii din Ardealŭ?

In „Leipziger Geselschaft" publică Karl Bleibtreu unŭ articulŭ despre „greşelele germane ale Saşilorŭ ardelenĭ" şi le face împutărĭ pentru atitudinea lorŭ faţă cu purtarea stăpânirei unguresci. Étă ce scrie autorulŭ articulului, pe care îlŭ reproducemŭ după „Pester Lloyd":

»E adevĕratŭ, că timpurile vechĭ au trecutŭ, când bărbatulŭ era cu inima la locŭ şi era hotărâtŭ a merge la estremŭ, décă i se ameninţa onórea şi naţionalitatea. Confederaţilorŭ din Stedingerland şi Dithmarschen li s'au făcutŭ mai puţine nedreptăţĭ în administraţiune şi justiţiă, şi a le răpi limba maternă, celŭ mai preţiosŭ bunŭ, celŭ puţinŭ nimĕnui nu i-a trecutŭ prin capŭ. Dér ei n'au suferitŭ acésta şi mai bucurosŭ s'au luptatŭ unulŭ contra douĕ-ḑecĭ. Dér că şi ţĕranulŭ sasŭ o va scóte la capĕtŭ cu doi Maghiarĭ orĭ Românĭ — elŭ se va lăsa totŭ mai departe sĕ i se pună căluşŭ ca *homo prudens et circumspectus, căcĭ casa şi curtea îi suntŭ dórĕ de mai mare preţŭ decâtŭ onórea şi naţionalitatea.* Oricărei opunerĭ, oricărei tenacităţĭ în resistenţă pacinică, i se va pune într'o ḑi capĕtŭ prin forţa făţişă a stăpânitorilorŭ. Numai enormulŭ sprijinŭ moralŭ alŭ patrioţilorŭ din imperiulŭ germanŭ, numai elŭ a feritŭ până acum pe Saşĭ de a merge la estremŭ. Dér décă nu se întêmplă marĭ rĕsturnărĭ istorice, nicĭ acésta nu va mai puté mântui causa perdută. *Căcĭ perdută este, décă omulŭ se dă cu laşitate îndĕrĕtŭ de a merge la estremŭ.* Celŭ ce caută sĕ determine mersulŭ evenimentelorŭ numai prin *vorbirĭ şi plângerĭ*, celui ce i se pare o nebuniă ideia că arŭ fi şi alte mijlóce — acela sĕ dă insuşĭ perḑărei.

„*Nu vréu sĕ urmezŭ mai departe aceste notificărĭ*, nu vréu sĕ întru în aceea, câtŭ de favorabilŭ arŭ puté sta raporturile Saşilorŭ ardelenĭ — *printr'o alianţă cu România* — nu vréu sĕ comparŭ câtŭ de multŭ s'ar puté preface în casulŭ din urmă în ajutorŭ directŭ puterniculŭ sprijinŭ alŭ publicului germanŭ, în vreme ce rasse mai slabe în numĕrŭ au încercatŭ sub împrejurărĭ mai favorabile, fără orice sprijinŭ din afară, *lupta eroică* pentru libertatea şi esistenţa lorŭ naţională în contra unorŭ inimicĭ multŭ mai puternicĭ.

Acésta nicĭodată nu se va încerca în fundulŭ regiu. Trăimŭ într'o eră materialistă iubitóre de pace, nu în „*the brave days of old*". Saşii mergŭ spre peire fără a se mai oprĭ. Câtŭ timpŭ opunerea şi lăudăroşia pline de vorbe cu „sciinţa germană« mai póte dura, până atuncĭ biurocraţii din Sibiiu îşĭ vorŭ susţiné cu energiă rolulŭ lorŭ conducĕtorŭ. Dér sosindŭ odată ḑiua în care se ḑice: Orĭ periţĭ, orĭ vĕ supuneţĭ, orĭ *vĕ puneţĭ în jocŭ viéţa şi sângele pentru germanismulŭ vostru*, pe care ḑiceţĭ că-lŭ iubiţĭ mai presusŭ de tóte—atuncĭ, da atuncĭ! Numai cumpĕnindu-se astfelŭ de raporturĭ se cunósce câtŭ de susŭ stă întunecatulŭ evŭ mediu în simţĕmêntulŭ de onóre şi în adevĕratulŭ idealismŭ peste noulŭ timpŭ luminatŭ, în care lupta de nimicire se pórtă cu vorbe, ér nu cu fapte. Impilarea Sasilorŭ este încă ţĕrmurită în marginile tiraniei legale. Acte de violenţă directe trebue sĕ urmeze şi *esecutarea legei şcólelorŭ medii, până acum încă numai în modŭ platonicŭ*, va pune definitivŭ căluşĭ limbei germane. De sigurŭ germanismului din Ardealŭ i se va cânta vecinica pomenire, deşi nu în tăcere. *Căcĭ celŭ ce nu 'şĭ ajută elŭ însuşĭ, aceluia nicĭ Dumneḑeu nu 'i ajută.* Şi décă Sasii rĕspundŭ: »Ce putemŭ face noi 250,000 de ómenĭ (carĭ însĕ locuescŭ în liniă strînsă şi uniţĭ laolaltă) contra forţei de statŭ maghiare? Amŭ fi perduţĭ toţĭ" — atuncĭ sĕ se rĕspundă liniştitŭ: „Cugetŭ, că voi preţuiţĭ germanismulŭ vostru ca viéţa vóstră? Şi acésta e în faptă deplinŭ adevĕratŭ. E atâtŭ de înrădăcinată în voi acéstă ideă, încâtŭ cu germanismulŭ, care formézã fa'a şi puterea vóstră, a'ţĭ perde totŭ ce vĕ face viéţa preţiósă. *Şi cu tóte astea voiţĭ, fără sĕ 'ncercaţĭ a merge la estremŭ, sĕ primiţĭ spiritualicesce şi moralicesce lovitura de mórte? Viéţa fisică şi şi materia vĕ este aşadéră nesfêrşitŭ mai iubită, decâtŭ totŭ renumitulŭ vostru idealismŭ germanŭ? Ei bine, atuncĭ duceţi-vĕ perḑării!* In locŭ de luptă glorióśă şi peire fisică, încă îndoiósă, alegeţĭ peire morală şi spirituală! Căcĭ înaintea acestei alternative şi aşa totŭ sunteţĭ voi puşĭ şi ora vóstră va sosi. Dér atuncĭ nu vĕ va puté mântui grecésca şi latinésca, nicĭ reuniunea pentru sciinţa ţĕrii Ardealului, ci vrednicia trainică şi practică şi destoinicia de a vĕ însufleţi".

„Pester Lloyd" ḑice că d. Karl Bleibtreu e unŭ nebunŭ în folio şi că de sigurŭ nicĭ unŭ omŭ nu se va găsi în fundulŭ regiu, care ar avé plăcere sĕ urmeze astorfelŭ de palavre, prin care acelŭ individŭ provócă cu atâta vitejiă pe alţĭ ómenĭ ca — printr'o alianţă cu România — sĕ se revolte contra patriei lorŭ. Fóia unguréscă încheiă dorindŭ ca „Saşii sĕ 'şĭ scuture mâneca şi sĕ scape de nenorociţii lorŭ amicĭ literarĭ".

SCIRILE ḐILEI.

† **Georgiu Laslu**, preşedinte de tribunalŭ în pensiune şi advocatŭ, a încetatŭ din viéţă Duminecă în 8 (20) Martie a. c. în etate de 60 de anĭ. Rĕposatulŭ în totŭ timpulŭ activităţii sale ca judecătorŭ în Făgăraşŭ, Turda etc. s'a distinsŭ prin iubire de dreptate şi conscienţiositate, care i-au fostŭ rĕu rĕsplătite de către cei dela putere. Georgiu Laslu a fostŭ unŭ fiu devotatŭ naţiunei sale, pe care a iubit'o şi pentru care gata a fostŭ totdéuna a aduce jertfe pe câtŭ în putinţă i-a fostŭ. Adresămŭ condolenţele nóstre neconsolatei sale consórte, care plânge perderea nobilului ei soţŭ!

—x—

Cetimŭ în »Românulŭ«: „Aflămŭ cu plăcere, că guvernulŭ nostru este hotărîtŭ *a nu încheia convenţiune comercială* cu imperiulŭ austro-ungarŭ, décă nu se va asigura României *într'unŭ modŭ certŭ* esportulŭ cerealelorŭ şi mai cu sémă alŭ vitelorŭ.«

—x—

Acelaşĭ ḑiarŭ e informatŭ, că *comisiunea militară română* s'ar fi pronunţatŭ pentru adoptarea *mitraliezei Mannlicher*, inventatorulŭ puscei cu repetiţiă pentru armata austro-ungară. Se ḑice că asupra puscei nu s'ar fi esprimatŭ favorabilŭ.

—x—

„*Albina*", institutulŭ de creditŭ şi economii din Sibiiu a făcutŭ o nouă emisiune de scrisurĭ fonciare de 5% sorţibile în 30 anĭ, de 6% nu se vorŭ mai emite şi cele esistente se vorŭ retrage pe încetulŭ.

—x—

D-lŭ *Justinianŭ Grama*, comisionarŭ în Braşovŭ, a deschisŭ în *Pesta*, Waitzner-Boulevard Nr. 16 etagiulŭ I, unŭ biurou de afacerĭ cu producte, comissióne şi petroleu, pĕstrându'şĭ în acelaşĭ timpŭ şi biuroulŭ sĕu din Braşovŭ. Ii dorimŭ succesŭ şi în Pesta, unde d-sa e singurulŭ Românŭ cu astfelŭ de afacerĭ.

—x—

In comuna *Vingard* de lângă Şĕbişŭ suntŭ închise de doi anĭ de ḑile şcólele din causa difteritei. Afară de lunile Decemvre din 1885 şi Ianuarie din 1886 nicĭ unŭ cursŭ nu s'a mai ţinutŭ, pe lângă acea că şi în 1884 au fostŭ în parte închise. Numai în cursulŭ acestei ernĭ au muritŭ 56 copii şi difterita continuă a secera nouĕ jertfe. Cu mĕsura unilaterală d'a se ţiné numai şcólele închise nu e mirare, décă nenorocita comună îşĭ va vedé înmormêntaţĭ toţĭ copii românĭ, saşĭ şi ungurĭ.

—x—

In *Spania* s'a introdusŭ *căsătoria civilă*. La cununia bisericéscă va asista unŭ judecătorŭ de pace séu unŭ altŭ funcţionarŭ civilŭ. La căsătoriile necontractate bisericesce, statului îi recunósce biserica dreptulŭ, a constata valabilitatea lorŭ amĕsuratŭ legilorŭ statului.

—x—

Milionarulŭ Kelch din *Berlinŭ* a fostŭ arestatŭ, fiindŭ că a bătutŭ gravŭ pe propria sa soră, care-lŭ vizitase pentru aplanarea unorŭ afaecerĭ de moştenire.

Procesulŭ de calumniă

contra d-lui *F. H. Longinŭ*, advocatŭ în Deva.

(Urmare din Nrii 49, 50 şi 51).

Acusatulŭ în fine declară, că tótă investigaţiunea şi peste totŭ procedura ce s'a înscenatŭ în acéstă causă a fostŭ pusă pe o basă greşită şi ilegală şi că prin urmare tragerea lui înaintea acelui tribunalŭ este incorectă şi nelegală.

După acésta a urmatŭ *ascultarea martorilorŭ*. Mai ântéiu s'a ascultatŭ martorulŭ Alesandru Czura, apoi Henrich Schöpkész, ambii oficialĭ la tribunalulŭ reg. din Deva. Aceştĭ martorĭ — ascultaţĭ şi în decursulŭ investigaţiunei, — s'au ascultatŭ despre afacerea dintre acusatorŭ şi acusatŭ dela 22 Noemvre 1883.

De cumva vomŭ lua în considerare *posiţiunea* acestorŭ martorĭ, că adecă ei suntŭ subordinaţii preşedintelui Tribunalului reg. din Deva şi că decĭ viitorulŭ lorŭ, în mare parte, póte depinde dela dênsulŭ, îndată putemŭ pricepe „genarea« ce i-au cuprinsŭ, când au fostŭ ascultaţĭ, precum de escusatŭ potŭ fi şi pentru alegerea espresiunilorŭ, cu carĭ s'au încercatŭ a neteḑĭ adevĕrulŭ faptelorŭ. Faţa şi gesturile lorŭ au oglindatŭ în deajunsŭ lupta internă faţă cu »delicata« posiţiune în care se aflau.

Cu tóte aceste din fasiunile acestorŭ martorĭ s'a adeveritŭ, afară de tótă îndoiéla, că acusatulŭ în mai multe rênduri a declaratŭ preşedintelui Solyom, că a salutatŭ, când a intratŭ în oficiu, decĭ — se vede — nu a avutŭ intenţiunea, de a se purta neurbanŭ faţă cu preşedintele tribunalului, prin urmare preşedintele nu a mai avutŭ şi nu a mai pututŭ avé motivŭ fundatŭ, ca sĕ atace pe acusatŭ, aşa precum l'a atacatŭ.

Va sĕ ḑică s'a doveditŭ, că Dr. F. Solyom Fekete a căutatŭ nodŭ în papură şi că d-sa a trecutŭ peste limita, ce-i compete.

Totŭ din fasiunea acestorŭ martorĭ se vede apriatŭ, că preşedintele tribunalului, cu acea ocasiune, a fostŭ fórte iritatŭ şi că eşindŭ din odaia espeditorilorŭ întorcêndu-se către unulŭ din martorĭ, anume către H. Schöpkész, i-a ḑisŭ: „Décă acusatulŭ va mai intra aicĭ, fără ca sĕ salute, sĕ lŭ daĭ afară (utasitsa ki)".

Intrebatŭ fiindŭ acusatulŭ, că ce obiecţioneză la fasiunea martorilorŭ, rĕspunde, că martorulŭ din urmă numai în citarea cuvintelorŭ lui Solyom a greşitŭ, încâtŭ — după acusatŭ, — Dr. Solyom a ḑisŭ mai multŭ şi anume: că martorulŭ sĕ-lŭ dea pe acusatŭ afară »cu haiducii.« Dér — ḑice acusatulŭ, — pentru unŭ advocatŭ şi omŭ cultŭ, conceptulŭ de a da pe cineva afară (kiutasitani) nu multŭ se deosebesce de partea a doua, ce adecă susţine acusatulŭ.

Din fasiunea acestorŭ martorĭ s'a mai vĕditŭ şi aceea, că acusatulŭ a avutŭ cause de regulatŭ şi în espeditura tribunalului şi că totdéuna s'a purtatŭ cu cea mai mare urbanitate, faţă de oficialii, cu carĭ a avutŭ atingere.

Este decĭ evidentŭ, că D-lŭ Dr. Solyom Fekete, preşedintele tribunalului reg. din Deva, la 22 Noemvre 1883 aşa s'a purtatŭ cu unŭ advocatŭ, precum unui preşedinte de Tribunalŭ nicĭ într'unŭ casŭ, — nicĭ după lege, nicĭ după regulele bunei cuviinţe, a se purta nu i-a fostŭ ertatŭ, — prin urmare iritaţiunea, ruşinea şi amărăciunea acusatului şi-o póte închipui fiă-cine, încă şi acela, care numai în parte cunósce antecedinţele acelei afacerĭ.

Ca sĕ se pótă înţelege mai uşorŭ mersulŭ pertractării şi fasiunile martorilorŭ, carĭ au urmatŭ, trebue sĕ amintimŭ mai ântéiu următórele:

După cum a ḑisŭ şi acusatulŭ, între elŭ şi preşedintele tribunalului reg. din Deva, din mai multe şi varie motive, de mai mulţĭ anĭ a esistatŭ o înverşunare şi o luptă necurmată.

In urma acestei lupte, acusatulŭ încă la anulŭ 1881 érăşĭ după unŭ atacŭ vehementŭ, s'a plânsŭ la fostulŭ ministru de justiţiă, arĕtându-i, la ce şicane a fostŭ elŭ espusŭ de către preşedintele tribunalului şi peste totŭ din partea tribunalului reg. din Deva.

Totodată acusatulŭ a descoperitŭ şi respective a denunţatŭ ministrului mai multe iregularităţĭ ce a observatŭ elŭ şi alţii la tribunalulŭ din Deva şi la preşedintele sĕu şi a arĕtatŭ şi aceea, că ce opiniunĭ s'au manifestatŭ peste totŭ asupra procedurei şi a faptelorŭ preşedintelui tribunalului reg. din Deva, dreptŭ ce a rugatŭ pe ministru, ca sĕ se îngrijéscă de curmarea relelorŭ, eventualŭ sĕ trimită pe cineva, ca sĕ afle, întrucâtŭ cele arĕtate suntŭ séu nu adevĕrate.

Intr'o plânsore de acelea, — de care acusatulŭ a înaintatŭ mai multe, — acusatulŭ a atrasŭ atenţiunea ministrului şi la împregiurarea, că preşedintele tribunalului reg. din Deva Dr. F. Solyom Fekete, cu ocasiunea alegerilorŭ din anulŭ 1881, s'a dusŭ în mai multe rêndurĭ în cerculŭ alegĕtorŭ alŭ Baiei de Crişiu şi pe acolo a corteşitŭ, pentru ca sĕ fiă alesŭ fratele sĕu, inginerulŭ Sigismund Fekete. Corteşia acésta a bătutŭ fórte la ochĭ şi în publicŭ şi decĭ se desaprobau în publicŭ paşii preşedintelui.

Nu peste multŭ şi mai alesŭ după ce fretele preşedintelui a rĕuşită ca deputatŭ faţă cu fiĭ ertatulŭ Sig. Borlea, s'a ventilatŭ şi prin ḑiare corteşia d-lui Solyom, mai apoi a apărutŭ o epistolă volantă anonimă tipărită în limba maghiară, în care autorulŭ cu frase bombastice glorifica învingerea lui Sig. Fekete asupra lui Sig. Borlea şi totodată desonestândŭ în modulŭ celŭ mai scârbosŭ pe cei carĭ aparţinŭ partidei naţionale române, specialŭ pe cei carĭ au participatŭ la conferenţa electorală din Sibiiu la 1881 — numindu-i trădătorĭ de patriă, — se încerca a dovedi, că învingerea lui Sig. Fekete se atribue singurŭ energiei şi activităţii d-lui Dr. F. Solyom Fekete, preşed. trib. reg. din Deva. Acusatulŭ decĭ a trimisŭ şi acelŭ pamfletŭ ministrului şi i-a arĕtatŭ că étă ce se vorbesce şi se scrie despre preşedintele tribunalului reg. din Deva, decĭ — ḑicea elŭ — ar fi timpulŭ şi necesitate imperativă, ca ministrulŭ sĕ védă, ce este adevĕrŭ din tóte acestea şi din câte sĕ vorbescŭ despre subalternulŭ sĕu.

In urma acestei denunţărĭ ministrulŭ — aşa se vede, — a provocatŭ pe preşedintele tribunalului reg. din Deva, sĕ se justifice. D-lŭ Dr. F. Solyom Fekete, dreptŭ justificare, a trimisŭ ministrului o adeverinţă, subscrisă de mai mulţĭ juḑĭ comunalĭ şi alte persóne, din amintitulŭ cercŭ electoralŭ. In atestatulŭ din cestiune — care a servit de basă la unul din punctele pentru care acusatulŭ s'a pusŭ pe banca acusaţilorŭ, şi care nicĭ de presentŭ, nicĭ sub decursulŭ investigaţiunei nu a fostŭ şi nu e la acte (!) — se ḑice, că preşedintele Solyom, la alegerile din 1881 nu a fostŭ în respectivele comune, ai căror juḑĭ séu locuitorĭ au subscrisŭ séu parŭ a fi subscrisŭ acelŭ atestatŭ.

Aflându-se mai târḑiu, că în favorulŭ lui Solyom s'a făcutŭ unŭ atestatŭ de cuprinsulŭ arĕtatŭ, cei carĭ au sciutŭ şi au fostŭ convinşĭ despre neadevĕrulŭ ce cuprinde acelŭ atestatŭ au începutŭ în publicŭ a critica şi procedura acésta a preşedintelui Solyom.

Pe astă cale a aflatŭ şi acusatulŭ, că în ce modŭ şi cu ce s'a scusatŭ Solyom la ministru şi acéstă împregiurare a timbrat'o, când a fostŭ provocatŭ a da dovedĭ ḑicêndŭ că atestatulŭ acela — după cum i s'a spusŭ — nu s'a subscrisŭ în faptă de toţĭ aceia ale căror nume figurézã pe acelŭ atestatŭ şi că décă atestatulŭ acela conţine adevĕrŭ, atuncia e neadevĕrŭ acea ce a vorbitŭ pe atuncĭ tótă lumea, e neadevĕrŭ ceea ce au scrisŭ cele mai multe ḑiare şi s'a tipăritŭ şi în amintita epistolă volantă, nedesminţită de Solyom, — ér décă atestatulŭ din cestiune nu conţine adevĕrulŭ, atuncĭ preşedintele tribunalului reg. din Deva, d-lŭ Dr. F. Solyom Fekete, s'a justificatŭ cu unŭ atestatŭ, despre care insuşĭ scia, că nu conţine adevĕrulŭ şi acésta nu se póte considera de lucru strălucitŭ

Pe acéstă declaraţiune şi respective dovédă se basézã punctulŭ întéiu, în care procurorulŭ crede a descoperi delictulŭ de calumniă. Alŭ doilea punctŭ mai gravŭ — aşemenea după procurorŭ — ar fi declaraţiunea şi respective deducţiunea, ce o face acusatulŭ

relativă la emiterea unui biletŭ scrisŭ de mâna propriă a d-lui Dr. F. Solyom Fekete și predatŭ unui individŭ, menitŭ a fi deținutŭ și escortatŭ la Devași cu alŭ cărui ajutorŭ respectivulŭ a și scăpatŭ în închisórea pusă în perspectivă. Acestŭ biletŭ, la timpulŭ sĕu a datŭ ansă la multe vorbe, combinațiunĭ și declarațiunĭ în comitatulŭ Huniădórei, până ce în fine a ajunsŭ chiarŭ și în mânile comitelui supremŭ George Pogány. Alŭ treilea punctŭ gravŭ ar fi o salciă tristă, luată fără scirea și învoirea stăpânului, — despre care asemenea s'au vorbitŭ multe în Deva și giurŭ. (Va urma.)

Din munții apusenĭ.

Câmpenĭ, 18 Martie 1887.

Domnule Redactorŭ! Una din dorințele cele mai ardĕtóre ale poporului din munții apusenĭ s'a împlinitŭ „*Auraria*“, cassa de economii, societate pe acții în Abrudŭ se póte considera de înființată. — Întregŭ capitalulŭ de acțiunĭ s'a subscrisŭ într'o ḑi, din care s'au și plătitŭ 10% éră în adunarea constituantă de erĭ primindu-se proiectulŭ de statute, numai decâtŭ s'au alesŭ și membrii direcțiunii și ai consiliului de supraveghiare în persónele celorŭ mai competențĭ bărbațĭ din Abrudŭ, Câmpenĭ, Buciumŭ și Roșia. — Totŭ erĭ s'a solvitŭ încă 20% din capitalulŭ de acțiunĭ, și așa ne putemŭ aștepta în timpulŭ celŭ mai scurtŭ, ca statutele sĕ fiă aprobate și firma protocolată prin tribunalulŭ comercialŭ.

Deși timpulŭ era ploiosŭ și — ca de comunŭ sub administrația nóstră, în ținuturĭ românescĭ — drumurile nepracticabile: acționarii totușĭ s'au înfățișatŭ în numĕrŭ completŭ la adunare constituantă; ba s'au înfățișatŭ chiarŭ și neacționarii, carĭ au asistatŭ în totŭ decursulŭ desbaterii statutelorŭ.

Intréga inteligență din ținutŭ, advocațĭ, protopopĭ, preoțĭ, medicĭ și proprietarĭ de mine, întreprinḑĕtorĭ și comercianțĭ au fostŭ representațĭ în acéste adunare. — O regretabilă și totodată neesplicabilă escepțiune a făcutŭ numai unulŭ din cei doi advocațĭ românĭ din Abrudŭ, care nu numai că n'a participatŭ la înființarea acestei instituțiunĭ cu menirea de a scăpa poporulŭ nostru din ghiarele nemilóse ale usurarilorŭ; ci se ḑice chiar, că și-ar fi îmbiatŭ sucursulŭ la înființarea unei bance ungurescĭ cu sediulŭ aicĭ în Abrudŭ; ba o persónă démnă de tótă credința ne spune, că respectivulŭ Domnŭ advocatŭ tocmai în ḑiua adunărei constituante a »Aurariei«, ar fi ținutŭ discursurĭ unguresci în adunarea estraordinară a comunității din Abrudŭ.

Din incidentulŭ pretinsei „irredente“ — Ungurii aducŭ miliția pe capulŭ bieților Românĭ din Abrudŭ; n'au cu ce acoperi enormele spese puse în spinarea acestui opidŭ, și totușĭ se găsesce unŭ Românŭ, care în adunarea comunității face causă comună cu instigatorii acestei calimități. —

Nu scimŭ ce scopurĭ urmăresce acestŭ domnŭ advocatŭ; îlŭ putemŭ însĕ asigura a priori, că aci în munții apusenĭ numai cu noi și prin noi póte ajunge la ceva și nicĭ decum cu aceia, carĭ până acum l'au desprețuitŭ éră astăḑĭ voiescŭ a-lŭ folosi ca instrumentŭ în contra nóstră. — *Moțulŭ.*

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1887.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1886—87.

(Urmare.)

Cuvintele M. Sale Regelui ne-au mișcatŭ adêncŭ pe toțĭ, căcĭ ele ne-au arătatŭ cu câtă profunditate Maiestatea Sa a pătrunsŭ în amĕnuntele nevoilorŭ națiunii, și câtŭ suntŭ de vaste cunoscințele sale scientifice, întrucâtŭ a caracterisatŭ în puține cuvinte programa întrégă a studiului limbei nóstre.

Academia în unanimitate a însărcinatŭ pe d-lŭ B. P. Hașdĕu a realisa dorința mărĕță a Maiestății Sale. Nicĭ că era unŭ altulŭ mai competentŭ pentru acéstă lucrare, decâtŭ colegulŭ nostru, celŭ mai agerŭ scrutătorŭ alŭ limbei românescĭ, aprețuitŭ și cunoscutŭ de lumea învĕțată, și cu ale căruĭ cercetărĭ adêncĭ și ingeniόse de multŭ timpŭ ne mândrimŭ.

Astăḑĭ avemŭ înaintea nóstră întêiulŭ volumŭ alŭ *Marelui Etimologicŭ*. Din acestŭ volumŭ putemŭ vedé, judeca și aprecia atâtŭ însemnătatea ideii Maiestății Sale Regelui, câtŭ și erudițiunea, pătrunderea, și munca pe carĭ d-lŭ Hașdĕu le pune în executarea acestei lucrărĭ.

Magnum Etimologicum Romaniae nu este unŭ simplu dicționarŭ, redactatŭ după modulŭ dicționarelorŭ de până acuma. Elŭ este o lucrare unică în felulŭ sĕu D-lŭ Hașdĕu a cuprinsŭ înțelesulŭ intimŭ alŭ ideii. M. S. Regelui, și a conceputŭ unŭ planŭ de executare fórte vastŭ și cu totulŭ nou și originalŭ. Cuprinsulŭ lucrării este precisatŭ chiar pe titlu prin cuvintele: »*Dicționarulŭ limbei istorice și poporane a Românilorŭ*, de unde se vede că *Magnum Etimologicum Romaniae* va cuprinde în sine tótă limba română în manifestările și formele ei istorice poporale și dialectale, așa după cum se găsesce în cărțile vechĭ, în literatura poporană scrisă și nescrisă și în vorbirea vie a poporului. Acesta este fondulŭ comunŭ, este basa din care se formézǎ limba literară destinată a exprima tóte cugetările și tóte manifestările civilisațiunii naționale.

Din relațiunile pe carĭ d-lŭ Hașdĕu ni le-a presentatŭ în cei doi anĭ precedențĭ amŭ vĕḑutŭ cum s'au strînsŭ materialele din carĭ se formézǎ acéstă lucrare monumentală asupra limbei nóstre.

Cele patru fascicole publicate până acuma arată cum lucrarea se execută.

Din partea publicată se vede că *Magnum Etimologicum* nu cuprinde numai însemnarea cuvintelorŭ, cu arătarea etimologiei lorŭ. Fie-care cuvîntŭ formézǎ o monografiă, în care suntŭ înșirate originele și istoriculŭ întrebuințării lui, precum și tóte funcțiunile lui în observațiunile, obiceiurile, credințele, superstițiunile poporului, de unde resultă că acestŭ dicționarŭ este o enciclopedie națională a poporului românŭ, în care suntŭ arătate și explicate tóte manifestațiunile spiritului poporului nostru. Astfelŭ lucrarea d-lui Hașdĕu ocupă în studiele nóstre filologice unŭ locŭ de o însemnătate fórte mare. Prin ea se va da unŭ impulsŭ puternicŭ a studia în tóte direcțiunile epsichologia poporană a Românilorŭ.

Ușorŭ se va înțelege acum, de ce *Marele Etimologicŭ* trebuea sĕ se deosebéscă de forma obicînuită a dicționarului. In *Dicționarulŭ* d-lui Hașdĕu fiecare cuvîntŭ este tractatŭ în forma unei micĭ monografii, care póte fi cetită și înțelésă de fiecare. Prin acésta *Magnum Etimologicum* va deveni o carte instructivă în care orĭ cine va puté gasi explicărĭ asupra orĭ cărui cuvêntŭ, acéstă lectură va contribui fórte multŭ la rĕspândirea cunoscințelorŭ drepte asupra limbei și asupra poporului românŭ și la înlăturarea multorŭ idei greșite carĭ suntŭ rĕspândite chiar între Românĭ asupra manifestărilorŭ spiritului naționalŭ. Dér *Magnum Etymologicum* va mai avé unŭ altŭ resultatŭ, o cunoscință esactă a tesaurului limbei românescĭ și a întrebuințării lui.

Avêndŭ înaintea nóstră întâiulŭ volumŭ alŭ *Marelui Etimologicŭ*, și aprețuindŭ marea însemnătate pentru națiune a acestei publicațiunĭ, precum și onórea ce ea face țĕrii și Academiei, se deștéptă în noi simțĕminte de adêncă recunoscință și de nemărginitŭ devotamentŭ către M. S. Regele, Augustulŭ Preşedinte și Protectorŭ alŭ Academiei, care a conceputŭ ideа lucrării și a datŭ mijlóce ca sĕ se realiseze, precum și simțĕminte de iubire, de stimă și de mulțămirĭ către colegulŭ nostru B. P. Hașdĕu, care și-a pusŭ tótă activitatea sa spre a realisa acéstă lucrare care va fi, cum a ḑisŭ M. S. Regele, „unŭ monumentŭ neperitorŭ“ pentru limba și cultura română.

III. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetărĭ istorice.

In budgetulŭ statului pe anulŭ 1886—87 s'a trecutŭ, pentru continuarea și completarea colecțiunilorŭ istorice Hurmuzaki, o sumă totală de 33,000 lei; ad că suma de 15,000 lei, care s'a acordatŭ Academiei în ultimii anĭ pentru cercetărĭ și publicărĭ istorice s'a unitŭ cu suma de 18,000 lei pe carĭ statulŭ ii acordă anualŭ pentru publicațiunile Hurmuzaki. Prin acésta s'a pututŭ da o întindere mai mare decâtŭ în anii trecuțĭ publicării de documente și culegerii lorŭ de prin archivele străine.

Lucrările făcute în acéstă direcțiune în decursulŭ anului suntŭ urmatórele:

1. Din *Documente privitóre la istoria Românilorŭ* s'a publicatŭ volumulŭ V partea II (de XXVI și 406 pagine). In acéstă parte se cuprindŭ 375 documente din anii 1650—1699, adunate din archivele statului dela Veneția, din biblioteca St. Marco, și din câteva colecțiunĭ din Roma. Volumulŭ se termină cu unŭ indice alfabeticŭ generalŭ pentru documentele cuprinse în amêndouĕ părțile lui.

2. S'a începutŭ tipărirea părții II a volumului III, în care se vorŭ publica documente adunate totŭ din Archivulŭ de statŭ dela Veneția pentru anii 1576—1600, spre a se completa printr'însele colecțiunea de documente din aceiașĭ anĭ adunate de Hurmuzaki și cuprinsă în tomulŭ III deja publicatŭ. In acestŭ volumŭ s'au tipăritŭ până acuma 150 documente.

3. Din *Fragmente zur Geschichte der Rumänen* s'a publicatŭ volumulŭ V (de XIV și 473 pagine), în care se tractéză istoria Principatelorŭ române și a cestiunii Orientului în generalŭ dela 1724 până la 1782. Cu acestŭ volumŭ se termină studiile fragmentare redactate de emuritorulŭ Eudoxiu Hurmuzaki, mai rĕmânêndŭ a se pune în ordine și a se publica mai multe note și excerpte, carĭ se mai află în hârtiile sale.

4. In relațiunile anilorŭ trecuțĭ am avutŭ onórea a vĕ arăta hotărîrea comisiunii publicațiunilorŭ Hurmuzaki în privirea completării colecțiunii de documente pentru epoca mai veche a istoriei nóstre, adecă înainte de anulŭ 1575.

In decursulŭ anului încetatŭ s'a tipăritŭ întêiulŭ volumŭ (de XXX și 701 pagine), cuprinḑêndŭ 553 documente estrase din diverse publicațiunĭ și privitóre la anii 1199—1345, adecă la cea mai veche epocă documentală a istoriei nóstre. Documentele reproduse în acestŭ volumŭ s'au controlatŭ în diferitele edițiunĭ în carĭ au fostŭ publicate. Unele au fostŭ colaționate chiar cu originalele spre a se ajunge astfelŭ la unŭ textŭ autenticŭ curățitŭ de tóte greșelile străcurate în alte edițiunĭ. La sfârșitulŭ volumului s'au pusŭ cincĭ stampe litografice pe carĭ suntŭ reproduse facsimile de diferite numirĭ proprii precum și câteva citate ale cărorŭ textŭ este contraversatŭ. Acestŭ volumŭ, prelucratŭ de d-lŭ Nic. Densușianu, s'a tipăritŭ cu îngrijirea d-sale, și formézǎ întêiulŭ volumŭ alŭ colecțiunii Hurmuzaki.

Continuându-se acéstă lucrare, se va completa în modŭ documentalŭ partea mai veche a istoriei nóstre, și studiile istorice se vorŭ puté face de acum înainte pe base sigure și necontestate, ér colecțiunea Hurmuzaki devine astfelŭ din ce în ce mai multŭ unŭ corpŭ completŭ alŭ documentelorŭ privitóre la istoria Românilorŭ.

(Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 21 Martie. — Secretarulŭ de statŭ Alexandru Wekerle a fostŭ alesŭ unanimŭ deputatŭ dietalŭ în cerculŭ electoralŭ Boaro.

BERLINŬ, 21 Martie. — Comitetulŭ camerei seniorilorŭ a făcutŭ esențiale modificărĭ în proiectulŭ bisericescŭ politicŭ, prin care legile din Mai se desființéza totalŭ și se permite éroșĭ a se reîntórce tóte ordinele și congregațiunile espulsate.

DIVERSE.

Mórte șórecilorŭ. — „Gazeta Sătênului“ recomandă pentru a se stêrpi șórecii cei marĭ, ce facŭ atâtea stricăciunĭ prin magazii etc. următórele douĕ mijlóce fórte bune, mai alesŭ pentru cei ce — cu dreptŭ cuvêntŭ — li e témă d'a-i stêrpi cu otrăvurĭ ca: strihnină, arsenicŭ (șoricióică) și fosforŭ. Aceste mijlóce suntŭ: 1) A se pune prafŭ de varŭ nestinsŭ amestecatŭ cu făină sĕu și cu zaharŭ. 2) A se înmuia în grăsime bucățĭ de burete și după ce se usucă a se pune pe unde bântue șórecii. E nevoe a se pune împrejurŭ vase cu apă. Șórecii mănâncă buretele sĕu varulŭ, se ducŭ de'șĭ potolescŭ setea și crépă. Cine nu crede facă probă!

Succesulŭ fracului roșu. — Se scrie din Turinŭ: O reformă de multŭ timpŭ plănuită de domnii noștri în monotóna și necolorata toaletă bărbătéscă de balŭ a învinsŭ în ḑilele din urmă orĭ-ce piedecă. La unŭ balŭ alŭ contelui Sambuy apărură după o întrevorbire la vreo sută cavalerĭ totŭ unu și unu, într'unŭ costumŭ, care nu îndrăsnise a se departa cu desĕvêrșire de îndatinata și venerabila formă a fracului, însĕ înlocuia ceremoniosulŭ negru c'unŭ roșu înfocatŭ. Pantalonii negri, giletca de pichetŭ albă și cusută, precum și încălțĕminte fină cu catarame de argintŭ întregea costumulŭ. Noua colóre modernă a fracurilorŭ dă salonului de balŭ unŭ aspectŭ multicolorŭ și animatŭ, deși nu se póte nega, că roșu deschisŭ descopere ochilorŭ multe micĭ defecte în desvoltarea corporală și în ținută, pe carĭ le acoperea discretulŭ negru. In Genua Milanŭ și Roma, s'au vĕḑutŭ în carnevalulŭ acesta multe fracurĭ roșii și numai încape îndoială, că carnevalulŭ viitorŭ va vedé plăcutulŭ roșu ca colóre obligată a îmbrăcămintei de gală bărbătescĭ. (bine înțelesŭ în salónele de balŭ.)

Rĕsboiu în aerŭ. — Tótă lumea se'ntrébă: Fi-va rĕsboiu? Până acuma nimenea n'a putută da unŭ rĕspunsŭ sigurŭ la acéstă întrebare. Cu atâtŭ mai multă însemnătate câștigă din causa acésta simplulŭ sătulețŭ slavonicŭ Vidovec în apropiere de Warasdin, deórece se comunică de acolo despre unŭ rĕsboiu, carele celŭ puținŭ în aerŭ s'a și purtatŭ. Acéstă comunicare este din cuvêntŭ în cuvêntŭ următóre: In ḑilele trecute avură ocasiune locuitorii satului Vidovec, depărtatŭ o óră de Warasdin, a observa 3 ḑile dearêndulŭ unŭ fenomenŭ admirabilŭ, o *fata morgană*. Pe șesulŭ din fața satului care se întinde până la Warasdin, se vĕḑŭ unŭ mare despărțĕmêntŭ de infanteriă, la care se deosebeau șepcile cele roșii, pe când celelalte părțĭ ale uniformelorŭ erau întunecate, fără o colóre anumită. Trupele făceau eserciţiu. In mijlocŭ sta unŭ colosŭ de comandantŭ, care prin semne cu săbii conducea exercițiulŭ. Când comanda elŭ „la pămêntŭ“, când »fugă«, cea ce se esecuta cu precisiune. In fine după o durată de mai multe óre se întrerupse esercițiulŭ și misteriósa cétă dispărŭ. Acésta se repețĭ 3 ḑile dearêndulŭ. Intréga populațiă era în picióre fiă-care voia sĕ vaḑă misteriósa armată. Mai mulțĭ ómenĭ cu inimă, între carĭ și 2 gendarmĭ, se duseră spre a constata, décă nu au lăsatŭ semne aceste evoluțiunĭ, dér nu descoperiră nicĭ cea mai mică urmă. O frică superstițiósă îi cuprinse pe ómenĭ și fiăcare jura, că acésta ar fi unŭ semnŭ prevestitorŭ de rĕsboiu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	101 50	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Rentă de hârtiă 5%	89 30	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	89.—	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122 75
		Renta de hârtiă austriacă	80 55
		Renta de arg. austr.	81.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —	Renta de aurŭ austr.	113 15
		Losurile din 1860	133.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25	Acţiunile băncei austro-ungare	876 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	295.75
Bonurĭ rurale ungare	104.25	Act. băncei de creditŭ austr.	285.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.00
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.25	Napoleon-d'orĭ	10.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25	Mărcĭ 100 imp. germ.	62 62
Bonurĭ rurale transilvane	104 20	Londra 10 Livres sterlinge	127.80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 7 Martie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	90½	91—
Renta rom. amort. (5%)	91½	92—
» convert. (6%)	84—	85—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	99—	100—
» „ „ (5%)	82¾	84¼
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	90—	91—
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	18.—	18.¾
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44	Vênd.	8.48
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.08	»	10.12
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.40
Imperialĭ	»	10.30	»	10.40
Galbenĭ	»	5 95	»	6.—
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţi la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

„ALBINA,“ institutŭ de creditŭ şi de economii în Sibiiu.

Bilanţulŭ anualŭ

din 31 Decemvre 1886 alŭ societăţii.

Active:

		fl. cr.
Cassa în numerarŭ		75,993.56
Monetă		3,581.84
Cambie de bancă		1,340,037.38
Imprumuturĭ pe hipotece:		
a) în scrisurĭ fonciare	1,039,997.77	
b) în numerarŭ	79,239.—	1,119,236.77
Credite fixe		117,406.50
Avansurĭ pe efecte publice		77,123.80
Credite de contŭ-curentŭ		99,765.77
Imprumuturĭ pe producte		16.179.52
Cassa institutului şi diverse realităţĭ de vênḑare		129,412.82
Efecte publice		137,481.65
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilorŭ fonciare		318,597.15
Efectele fondului de pensiunĭ ale funcţionarilorŭ institutului		20,652.90
Depunerĭ la diverse băncĭ		20,218.42
Mobiliar	6,661.64	
după amortisare de	666.16	5,995.48
Diverse conturĭ debitóre		99,214.27
		fl. 3,580,897.81

Passive:

		fl. cr.
Capitalŭ socialŭ		
3000 acţiunĭ à fl. 100		300,000.—
Fondulŭ de reservă alŭ acţionarilorŭ		52,992.60
Depunerĭ pentru fructificare		2,089,131.35
Scrisurĭ fonciare în circulaţiune	970.200.—	
Scrisurĭ fonciare eşite la sorţĭ în circulaţiune	1,900.—	972,100.—
Fondulŭ de pensiunĭ alŭ funcţionarilorŭ		20,774.06
Dividende neridicate		2,820.—
Cambie de bancă reescomptate		57,070.—
Interese anticipate pto 1887		17,437.77
Diverse conturĭ creditóre		22,861.87
Profitŭ curatŭ		45.710.16
		fl. 3,580,827.81

Sibiiu, 31 Decemvre 1886.

G. Bariţiu m. p., membru alŭ direcţiunei. — **I. Popescu** m. p., membru alŭ direcţiunei. — **P. Cosma** m. p., directorŭ esecutivŭ. — **Iosifŭ Lissai** m. p., comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ esaminatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confrontându-lŭ cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în buna regulă, l'am găsitŭ în consonanţă cu aceleaşĭ şi esactŭ.

Sibiiu, în 14 Martie 1887.

Comitetulŭ de supraveghiere:

Dr. Aurelŭ Brote m. p. **Michaelŭ Kabdebo** m. p. **Cornelius Tobias** m. p. **N. Frateşiu** m. p. **I. Creţiu** m. p.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.